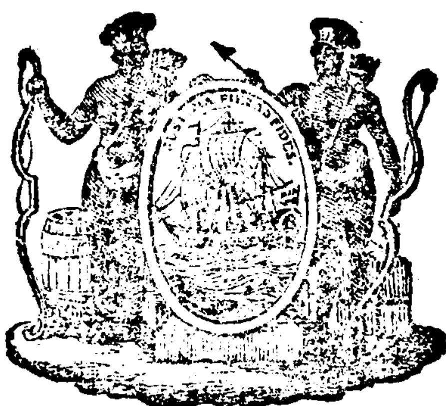
N°. 25. A°. 1834.

VRIJDAG, DEN 28sten MAART.

NIEUWE SURINAAMSCHE COURANT EN LETTERKUNDIG DAGBLAD.

Gouvernements Secretarij.

POSTKANTOOR.

De ondergeteekende maakt aan het Publiek bekend, dat de Brievenzak bestemd voor Zel Brik *PEGASUS*, gekommandeerd door den Kapt. Luit. ter Zee, J. P. MULLER, die de reis over de Eilanden *St. Eustatius* en *St. Martin*, naar *Curaçao* zal aannemen, op Zaterdag den 29sten dezer, des voormiddags ten *tien* uren, zal worden gesloten.

Paramaribo, den 27 Maart 1834.

De Tweede Commies ter Gouvernements Secretarij, belast met de waarneming der Posterij,

A. P. TIRION.

NIEUWSTIJDINGEN.

EXTRACTEN uit Nederlandsche Dagbladen, tot en met 28 Januarij.

Het Belgische dagblad *Messager de Gand* gaat voort met dagelijks brieven op te nemen, waarin zich de fabrijkeurs beklagen, over het meer en meer achteruitgaan hunner zaken. Een soortgelijke brief uit Eecloo, geteekend door 17 fabrijkeurs, eindigt aldus:

» Wij doen deze verklaring met de volle overtuiging dat, indien de staat geene behulpzame hand biedt aan de katoenfabrijken, wij spoedig genoodzaakt zullen zijn alle onze werklieden af te danken, en hen alzoo in de gelegenheid te stellen te oordeelen, aan wien de oorzaak daarvan moet worden toegeschreven."

De *Messager* laat wederom op deze klagten zijn oud refrein volgen, dat het eenige reddingsmiddel voor Belgie is het wegjagen van Leopold en de herstelling van het Huis van Oranje.

Journal du Commerce d'Anvers: Er wordt veel gesproken, zegt men, om in Belgie de voormalige Handel-Maatschappij te doen herleven...!!

Er was eens een man, die in overvloed leefde en dagelijks uitreed in een prachtig rijtuig met schoone paarden. Dezen man nu ging het te wel, hij beging dwaasheid op dwaasheid en verloor paarden en rijtuig. De tijd bragt hem tot nadenken en berouw, maar maakte hem niet wijzer. » Indien ik ten minste een rijtuig koopen konde, ik zoude even als te voren zijn!" Hij deed zulks en plaatste zich met hooge borst in zijne nieuwe koets. Maar helaas! hij kwam geenen stap verder; hij had nu wel eene koets, maar de paarden ontbraken! En zijn naberouw werd nu wanhoop!

Slagtoffers der glorieuse revolutie, arme industrielen, welke eene instelling wilt gij doen herleven, die zoo zeer uwen bloei beverderde, gij dwaalt! Indië is voor u verloren, en eene Indische Kompagnie zal eene koets zonder paarden zijn.

De van Brussel terug gekomen Gentsche deputatie van fabriekanten heeft ll. Zondag, in eene vereeniging der medeonderteekenaren van het verzoek, van hun wedervaren, verslag uitgebragt. Maandag te Brussel gekomen, waren zij eerst woensdag ter audientie bij *Leopold* toegelaten. De oudste der leden had het woord gevoerd, en op de vraag van *Leopold* naar de oorzaak der crisis, de in het verzoek aangewezene redenen: als de scheiding van Holland met Belgie, het verlies der kolonien, de slechte organisatie der douanen, de overal schandelijk georganiseerde fraude, het gemis van premien, enz., als zoodanig bepaald opgesomd. Omtrent het daarstellen van premien verklaarde *Leopold* zich zeer gezind, als zijnde dit van de grootste noodzakelijkheid voor herstel van het evenwigt op de vreemde markten, maar de vraag moest aan de kamers geschieden, in wier magt het was daartoe de beurs te openen. Op dit zeggen antwoordden de leden der deputatie, dat wijl de kamer 13 millioenen fr. voor den ijzeren spoorweg kwam toe te staan, men daarvan wel een millioen voor de nijverheid kon afnemen; dat zij het beter achteden de bestaande nijverheid te gemoet te komen, dan eenen ijzeren spoorweg aan te leggen, welks voordeelen nog zeer onzeker waren, waarop *Leopold* tot weder antwoord gaf, dat die weg voor den landbouw en handel eene weldaad zoude wezen. Voorts vroeg hij naar de meening der fabriekanten over eene handelmaatschappij. De deputatie-leden zeiden, dat deze nuttig konde zijn, maar dat men in alle geval premien op den uitvoer behoefde, en de nijverheid in eene zoodanige maatschappij weinig deel zoude kunnen nemen. Zij besloten met de verklaring, dat de nijverheid aan eene opene wond leed, dat geen beloften meer, maar spoedige krachtdadige hulp nog konde baten. *Leopold* gaf zijn woord, dat hij zich met hunne reclamatien zoude bezig houden, en daarmede nam de deputatie afscheid.

In den loop des gesprekes bleek ook nog, dat de commissie, die voor de handelaangelegenheden naar Parijs zal gaan, wel de punten betreffende de kolen en het ijzer zal behandelen, maar het artikel der katoenen in de onderhandelingen niet zal begrepen worden.

Ook het verzoek van de brusselsche katoenfabriekanten wordt thans in zijn geheel in de belgische bladen gevonden. Ook deze schrijven de tegenwoordige verlegenheid der katoen-industrie aan de scheiding van Holland toe, welke voor dien tak van nijverheid een doodelijke slag was geweest, en hen in nog benarden toestand dan in 1814 bragt, toen zij door de wijze maatregelen van het bestuur gered waren. Als redmiddelen geven zij thans op: buiten- en binnenlandsche afzetting, een ministerie van koophandel, premien voor den uitvoer, en, strijdig met de meening der Gendsche fabriekanten, oprigting eener handelmaatschappij, bestemd om den uitvoer te bevorderen, voorts het sluiten van handel-overeenkomsten en eene herziening van douaan tarief. Deze middelen konden de nijverheid opbeuren, die overigens voor zich en voor het land geen heil dan in den arbeid zag, wijl zonder arbeid de maatschappij kwijnde en te niet ging.

Volgens bijzondere berigten uit Gent is de toestand dier stad tegenwoordig met de daad verontrustend. Luidens die berigten liepen de werklieden, wien het reeds aan arbeid ontbrak, met hoopen van soms 200 a 300 de straten door, onder het zingen of liever uitschreeuwen van meestal schimpliederen op het tegenwoordig gezag in Belgie. De fabrikanten deden nog wat zij konden, om het volk aan den gang te houden, doch eindelijk zouden zij, om zelve er niet onder neder te storten, daarmede moeten ophouden, en met schrik zag men algemeen, bij het meer en meer toenemend getal broodelooze menschen, het naderend wintersaisoen te gemoet. — Volgens deze en andere berigten is er ook in de laatste dagen een ernstig misverstand tusschen den gouverneur *de Cortenbach* en den generaal *Magnan* ontstaan.

— Dezer dagen hield de parijsche *Messager des Chambres* een berigt—zoo dit blad zegt van eenen vreemden gezant afkomstig, welke belast zou zijn met een wakend oog te houden over hetgeen in Parijs en in Belgie voorvalt — waarin hetzelve het doet voorkomen, alsof de Waalsche provincien van Belgie meer en meer geneigd werden om zich met Frankrijk te vereenigen. Er zou daartoe zelfs eene partij bestaan, die zich thans begon uit te breiden en eenen regelmatigen vorm aan te nemen. Wij willen hier niet bepalen, in hoeverre men aan dit berigt geloof moet hechten, doch zeker is het, dat de gemoederen, vooral ook in de zuidelijke streken van Belgie, meer en meer tegen het bestuur van vorst *Leopold* vooringenomen worden.

— Men rekent dat er in de Vereenigde Staten van 899 schepen zijn, welke op walvischvangst uitgaan, en dat deze in 49 maanden omstreeks 227,930 vaten traan, eene waarde van ongeveer 4 millioen Dollars naar huis brengen. De uitrusting van een dergelijk schip voor eenen kruistogt van 2½ jaren, wordt op 15 tot 20,000 Dollars begroot.

Het geheele bedrag van het te Philadelphia in bankiers-handel gestoken kapitaal is 30 millioen, en in den assurantie handel 4.086.999 Dollars.

— Een jong student te Parijs, vernemende, dat een meisje, waarop hij verliefd was en van hetwelk men hem had gescheiden, geplaatst was geworden in eene kostschool in de Faubourg du Roule, besloot haar te naderen: hij liet zich voor eenige dagen, zindelijk als vrouw gekleed, bij de schoolhouderesse aandienen. Hij was van eenen aanbevelingsbrief voorzien en verlangde als secondante geplaatst te worden. Na eene menigte vragen, op welke hij, zonder verlegen te worden, antwoordde, verkreeg hij de verlangde plaats. Zijn gelaat, nog niets mannelijks en volstrekt geenen baard hebbende, was hem zeer behulpzaam bij zijne rol, welke hij zoo wel speelde, dat men heden nog te vergeefs het meisje en de secondante zoekt.

AANTEEKENINGEN

BETREKKELIJK DE

Nederlandsche W. I. Bezittingen.

Tweede Hoofdstuk.

GESCHIEDENIS.

§ 11.

Het tijdvak der Spanjaarden voor de komst der Hollanders.

Het leveren van eene doorloopende geschiedenis van de gebeurtenissen op *Curacao*, of wat elders in betrekking tot hetzelve voorgevallen, zal altoos zeer onvolkomen zijn, daar er zoo weinige berigten, vooral van de vroegere bewoners, tot ons zijn overgekomen. Ook vindt men in het geschiedverhaal van latere tijden, dikwerf gapingen in de opvolgende gebeurtenissen, of duisterheden in deens ontwikkeling. — Vele bijdragen tot de zamenstelling van hetgeen hier volgt, heb ik eenigte danken gehad aan de welwillende mededeeling van den Heer P. POEL, sedert 1816 schoolonderwijzer te *Curacao*, voor welke ik bij dezen mijnen opregten dank betuig.

Bij eene genoegzame kennis zoude men de historicele bijzonderheden van dit eiland, in drie Afdeelingen kunnen behandelen; als:

Eerstens, het tijdperk dat *Curacao* nog door deszelver oorspronkelijke bewoners, de Indianen, in bezit was.

Het *tweede*, van de komst der Spanjaarden in 1527, of misschien reeds vroeger, tot op de komst der Hollanders in het jaar 1634.

En eindelijk ten *derden*, van dat tijdstip tot op onzen tegenwoordigen tijd. — Thans moeten wij echter eene geheele andere verdeeling aannemen.

A. *Geschiedenis.*

Curacao, het eerste gedeelte der Nederlandsche W. I. Bezittingen, heeft waarschijnlijk vroeger aan het vaste land van *Amerika* verbonden geweest, ofschoon dit even de tijd als haren eerste ontdekking, slechts op gissingen berustende is. Dat dit eiland echter reeds in de 15de eeuw aan de Spanjaarden bekend geweest is, is vrij zeker, want men weet dat zij in het jaar 1499 een dorp van Indianen aan de golf van *Maracaibo* ontdekten, bestaande uit hutten op onderscheidene eilandjes gebouwd, hetwelk zij als een klein Venetie bestempelden, en het daarom *Venezuela* noemden, zijnde later de residentieplaats van JEAN DE AMPUEZ geweest, die hier met 60 man van *St. Domingo* aankwam, en hier de stad *Coro* bouwde, en daar *Curacao* bijna in het gezigt der vaste wal ligt, is het meer dan waarschijnlijk, dat hetzelve ook toen reeds aan de Spanjaarden bekend was, althans kort daarna, wijl het niet denkelijk is, dat men van *St. Domingo* naar *Coro* varende, het tusschenbeide liggend *Curacao* niet zien zoude; echter wordt er geen vroeger gewag van gemaakt, dan toen Keizer KAREL V. *Curacao*, *Bonaire* en *Aruba*, in 1527 aan het landschap *Coro* verbond en hetzelve onder het gezag van den aldaar zijnde Gouverneur DE AMPUEZ stelde.

Echter stond KAREL V, het landschap *Venezuela* in het jaar 1529, aan het Augburgsche handelhuis *Welserat*, zoo dat den Gouverneur van *Venezuela* en *Coro* DE AMPEUZ, de wijk naar dit eiland nam, hetwelk hem door de Spaansche regering bij de aftreding van het bewind over *Venezuela* voorbehouden was.

Deze Gouverneur stond onder het opperbewind van die van *St. Domingo*, terwijl de hem toegevoegde Spaansche Priester, in het gezag naast den Gouverneur DE AMPEUZ volgde, door welke zich dan ook de zachtaardige en vreedzame Indianen dezes eilands, die zeer gedwee en ondergeschikt waren, lieten regeren, latende zich tevens in de Roomsch Catholijke Godsdienst onderwijzen. — Later toen het gezag van DE AMPEUZ zich alleen over *Curacao* en bijliggende eilanden uitstrekte, zette dezen Gouverneur zich met der woon op dit eiland neder, plaatsende een ondergeschikt aanbtenaar op het eiland *Bonaire*, die door de daar zijnde Indianen, welke zich mede aan de Roomsche kerk en de Keizer van Spanje onderworpen hadden, verfhout kappen en het vee hoeden liet.

De toenmalige hoofdplaats van *Curacao*, was *St. Barbara*, aan het Spaansche water, alwaar DE AMPEUZ een kapelgesticht had; echter moet dit van weinig beteekenis zijn geweest, daar de Spanjaarden buiten het dorre onbeduidende *Curacao*, zulke rijke en vruchtbare landstreken in dit werelddeel in bezit hadden. Ook kan men dit genoegzaam opmaken uit de weinige Spanjaarden die bij de komst der onzen dit eiland bewoonden; toen ten tijde vond men er slechts 32 blanke inwoners en 415 Indianen, en zie daar! eene geheele bevolking van 457 zielen, terwijl sommige bovendien beweren, dat het getal Europeanen slechts uit 5 à 6 Spanjaarden bestond, welke inlandsche vrouwen hadden, wier kinderen onder de blanken gerekend werden, althans de Gouverneur had 12 kinderen.

Thans vindt men op *Curacao* geene Indianen meer, dezelve zijn uitgestorven of hebben door vermenging met andere volken, hunne eigendommelijkheid verloren. Ook de oorspronkelijke bewoners der drie groote noordelijke Antillen, zijn onder het Spaansche juk geheel ten gronde gegaan.

In *Trinidad* is nog eene tamelijk sterke Indiaansche bevolking, die eene groote bescherming van de zijde der regering geniet en een overschot der oude Spaansche zendingen is, doch die gedurig afneemt, ofschoon zij zich niet met de andere menschensoorten vermengen. Even zoo hebben zich op de kleine tot *Curaçao* behoorende eilanden *Aruba* en *Bonaire*, nog Indiaansche familien van de oude Spaansche tijden af, staande gehouden.

De Caraïben hebben zich langer staande gehouden; zij werden echter van het eene eiland naar het andere gedrongen, en zijn tegen het einde der achttiende eeuw uit den Archipel verdreven geworden.

Hier en daar leven op de oostelijke Antillen nog eenige Caraïben onder de blanken verstrooid, zijnde het treurige overschot van een eertijds talrijk volk, dat echter ook spoedig uitsterven of verbasteren zal.

Uit deze onbeduidendheid van *Curacao*, dat voor het toenmalig zoo magtig Spaansche Keizerrijk geene bijzondere opmerking verdiende, vloeit dan van zelve de gevolgtrekking voort, dat men ook van de oorspronkelijke bewoners, zeer weinige, en daarbij nog onvolkomene overleveringen bekomen heeft.

Op *Aruba* vindt men in sommige berggrotten of spelonken eenige hieroglyphen, waarvan men de in beelden en figuren uitgedrukte denkbeelden, tot nog toe niet genoegzaam heeft kunnen ontcijferen, om daarvan eenige melding te maken.

Er werden dadelijk drie sloepen naar het Schottegat gezonden om te onderzoeken, of er ook Spaansche oorlogschepen lagen, welke hier echter niet aanwezig waren.

De hier zijnde Spanjaarden hadden een dorpje, *Santo Anna* genaamd, aan het Schottegat gebouwd, ter plaatse alwaar nu de fraaije Plantaadje of tuin *Groot Kwartier* ligt, waarvan de onzen zeer spoedig in bezit waren; echter had de Gouverneur nem eene vredevlag getoond en zoo lang met schoone beloften gepaaid, dat hij tijd gehad had, om de waterputten te dempen en de huizen en daarin zijnde voorradige gekapte verfhout, te verbranden. — Dan op het aanrukken der onzen, namen de Spanjaarden en Indianen, dadelijk de wijk naar het westelijke gedeelte des eilands. VAN WALBEEK zond nu een detachement van 20 soldaten naar het oostelijke gedeelte des eilands, alwaar zij aan eene ruime schoone baai (het Spaansche water), eene Indiaansch dorpje vonden, alwaar zij bij eene ader van versch water, eene put gegraven hadden, in welke, zelfs bij de grootste droogte, water gevonden werd. Hier werden de onzen, op den 4den Augustus, door 70 Indianen, die door de Spanjaarden dronken gemaakt en opgehitst waren, aangevallen, bij welke attacque 4 soldaten gekwetst werden; echter werden er 5 Indianen dood geschoten, waarop zich de overigen verstrooiden.

Vervolgens maakten de onzen eene kleine verschanste kamp van gevulde vaten, takkenbosschen, enz., van elf roeden vierkant, aan het Schottegat, welke plaats nog heden de naam van *Groot Kwartier* draagt.

In het westelijke gedeelte van *Curaçao* woonden de meeste Indianen in kleine buurschappen, waarvan dat te *Ascension*, aan een altijd vloeiend beekje, het voornaamste was; ook hadden zij eenige woningen met hoven en tuinen, aan eene nimmer uitdroogende waterbron op *Hato* en de natuurlijke en altoos waterhoudende putten te *St. Jean* op de Spaansche put. Ook waren de Spanjaarden derwaarts gevlugt, die tot nog toe slechts verkenningsgewijze achtervolgd waren.

Thans werd er echter besloten hun te vermeesteren; de onzen hadden er 12 paarden opgevangen, waarop de beste rijders als ruiters geplaatst werden; het bootsvolk bleef de versterkte kamp bezetten en 170 soldaten, waaronder de gezegde ruiters, gingen naar het westelijke gedeelte op marsch, komende het eerste op *Hato*, alwaar zij versch water vonden en een weinig rust namen, trokken de vervolgens langs de noordelijke kust naar het westen. Echter wist de Spaansche Gouverneur het gevecht, door middel van Indiaansche spionnen, telkens te ontwijken, terwijl de onzen niet weinig vermoeid en afgemat werden. Bij deze gelegenheid verdwaalde er ook eenen Luitenant van ons, van welke men later nimmer iets vernomen heeft en nog zoek is. Anderen aten van de giftige *Mackenille*-appel en werden gevaarlijk ziek. Op *St. Jean* komende, vonden de onzen de huizen ledig, wijl de Spanjaarden gewaarschuwd en gevlugt waren; maar desniettegenstaande werden de Spanjaarden zoo zeer in het naauw gebragt, dat zij eenen priester zouden om met den Hollandschen Directeur VAN WALBEEK, welke zich toen ter tijde te *St. Marten* bevond (nu eene Plantaadje, liggende 7 uren van *Groot Kwartier*), te onderhandelen. Dit gelukte dan ook, en het was op den 21sten Augustus 1634, dat de overeenkomst gesloten werd, waarbij wij in het bezit dezes eilands kwamen. De hoofdpunten van deze onderhandeling waren, dat de Spanjaarden aan de onzen, hun regt op het eiland afstonden en dat de Hollanders de Spanjaarden, met datgene wat aan hun lijf behoorde, aan den vasten wal zetten zouden.

Na het sluiten der vrede, kwamen op den 26sten Augustus, 32 Spanjaarden, onder welke de Gouverneur, *don* ALONSO LOPEZ DE MORLA, en de Oud-Gouverneur met 12 kinderen en eenen Priester, in het Hollandsche kamp of *Groot Kwartier*, alsmede 415 Indianen, onder welke 155 weerbare mannen waren, zijnde bijna ¼ gedeelte, welke verhouding een sprekend bewijs daarstelt, van de geringe voortteling der oorspronkelijke bewoners. Ook is de sterfte bij de Indianen, in de kolonie *Suriname*, veel grooter dan de propagatie,

zoodat het zeer waarschijnlijk is, dat dezelve binnen weinige jaren, geheel uitgestorven zal zijn.

Slechts 20 Indiaansche huisgezinnen, bestaande uit 75 zielen, bleven, gedeeltelijk te *Ascension*, gedeeltelijk in *Groot Kwartier*, op *Curaçao* achter, onder welke men zekeren MONTERA, als het meeste vertrouwen bezittende, tot opperhoofd benoemde; wordende de overigen, op hun dringend verzoek, met de Spanjaarden, naar de kust afgescheept. Alle deze Indianen hadden de R. C. Godsdienst aangenomen, en waren ten gevolge van dien, veel getrouwer aan de Spanjaarden dan aan de Hollanders: ook deden de achtergeblevene Indianen herhaalde pogingen om van het eiland te ontvlugten, welke stam tegenwoordig geheel uitgestorven, of is door vermenging met de blanken geheel verbasterd. Men vindt nog verscheidene familien op *Curaçao*, welke van Indiaansche voorders afstammen; ook is in geheel West-Indien, de kleur van die stam meer in achting dan die der Afrikaansche negerstam. Vooral op het eiland *Aruba*, vindt men vele inboorlingen die van Indiaansche afkomst zijn, hebbende eene geheele daarmede overeenstemmende ligchamelijke bouworde, als: breed van schouders, korte dijen, enz.

Zoo verloren de Spanjaarden dan dit en beide onderhoorige eilanden, na een bezit van 107 jaren.

In het eerste rapport dat de Directeur VAN WALBEEK na de verovering van *Curaçao* aan de Bewindhebberen der W. I. Compagnie inzond, zoude onder andere het navolgende voorkomen:

« Wij kunnen tot nog toe niet beslissen of *Curaçao* een vruchtbaar of onvruchtbaar eiland is, wij hebben deswegaande reeds onderzoek gedaan bij de Spanjaarden en de Indianen, welkers oordeel verschillende is. Echter zal dit door den tijd uit de ondervinding nader blijken. Het land is bergachtig, doch er zijn ook vele schoone valeijen (hieruit blijkt dat men van de bergen niet veel verwachting had), het grootste gedeelte van den grond is met boomen en vooral stokvischhout overdekt, van welk verfhout reeds door de Spanjaarden veel weggevoerd is, echter groeit het afgekapte steeds weder aan, zoodat er nog eene groote overvloed aanwezig is. De meeste vrucht die de Compagnie echter uit dit eiland zou kunnen trekken, bestaat in de schoone haven, welke strekken kan tot eene wijkplaats voor de Hollandsche schepen die in deze waters varen." (*)

Bij de komst der onzen vond men op *Curaçao* 750 paarden, 2000 stuks hoornvee, 9000 schapen en 1000 cabritten, niettegenstaande dat door eene vierjarige droogte, de helft van het vee en eene groote menigte vruchtboomen en aardvruchten gestorven waren, 't dat de Gouverneurs om de huiden uit te voeren, veel geslagt had, welker uitvoer op 5 à 600 stuks per jaar werd geschat, behalve de bereide schapenvellen. Uit het bovengemelde verslag ziet men dus, dat dit eiland altoos door de natuurlijke hoofdplaag: gebrek aan regen of langdurig droog weder geplaagd geweest is.

Niet alleen was het de veilige haven van *Curaçao* dat dit eiland voor ons belangrijk maakte, maar ook de rijke zoutpannen, zoo hier als op het nabruige *Bonaire*, naar welke VAN WALBEEK een naauwkeurig onderzoek gedaan had en hiervan eene gunstige melding maakte; dit was van te meer aanbelang, daar het zout toenmaals een artikel was, dat de Nederlanders wegens den oorlog met Spanje uit de West-Indien trachteden te verkrijgen.

Langen tijd voor de verovering van *Curacao*, kwamen de onzen het zout halen van het schiereilandje *Araya* (nabij *Cumana*), doch in 1605 zond de Spaansche regering eenige oorlogschepen naar derwaarts, om de zoutverzamelaars van daar te verdrijven, dat echter van korten duur was, want zoodra waren dezen schepen niet terug gekeerd, of de zouthalers vertoonden zich op nieuw, tot dat de Spanjaarden in 1622, hier een fort bouwden, *Castillo de Santiago* genaamd, door welke het zout halen belet werd.

Ook uit de zoutpannen van het eiland *Tortuga* verzamelden de Hollanders hun zout. Om dit voor te komen liet de Spaansche regering een kanaal graven van de zoutpannen tot in zee, waardoor de zoutpannen door het binnen stroomende zeewater bedorven werden.

Het in bezit nemen van *Curacao*, eenige jaren daarna, had dus ook ten oogmerk om Nederland van zout te voorzien.

Curacao dan nu in het bezit der Nederlanders zijnde, was echter te zwak bezet, dan dat VAN WALBEEK niet met grond eene onderneming van de zijde der Spanjaarden op hetzelve vreezen zoude; te meer daar men reeds bespeurd had, dat de Spanjaarden van de vaste kust het plan hadden om het eiland weer te heroveren: een Indiaan die door den Gouverneur van *Bonaire* was afgezonden om den toestand der Hollanders op *Curacao* te bespieden, doch die men ontdekt en gevat had, beleed dat er eene boot van *La Guayra* te *Bonaire* aan wal was geweest met een Spaansche Kapitein, welke verteld had, dat er te *La Guayra* vijf Koningsschepen van *St. Domingo* verwacht werden, die zich met de Spaansche krijgsmagt op de kust zouden vereenigen om de Hollanders weder uit *Curacao* te verdrijven. Op deze tijding werden terstond de noodige maatregelen ter verdediging genomen; men plaatste 100 mannen te *Santa Barbara*, welke het vervallen kerkje aldaar betrokken en die dienen moesten om eene landing aan dien kant te beletten; men liet het vee van de oostpunt naar het kwartier drijven, om in geval van aanval hetzelve op de eilandjes in het Meer over te voeren; doch het vertrouwen met de Indianen was echter nog niet gevestigd; zij bleven steeds de Spanjaarden aankleven en betoonden zich bij vele gelegenheden ontrouw tegen hunne nieuwe meesters: een kano die van *Coro* was afgezonden kwam in de baai van *St Maria* en voerde zeven Indianen van *Ascention* met zich weg, de overigen zouden ook vertrokken zijn, indien er meerdere kanos waren geland. Deze handelwijze der Indianen noodzaakte de Directeur om de Indianen van *Ascention* naar het kwartier over te brengen, alwaar men hun gedrag beter kon gadeslaan.

Men kon evenwel niet geheel voorkomen dat de Indianen den Spanjaarden behulpzaam bleven; dat bleek weldra aan het volgende voorval. Een paar Spaansche officieren, welke met eene boot het eiland kwamen bespieden, werden hierin geholpen door de Indianen, welke in het begin dit gansche geval aan de Hollanders verborgen hielden; uit dit voorval besloten de Hollanders op nieuw dat de Spanjaarden bedacht waren op eene landing te *Curacao*. Toen er naderhand weder eene kano van de vaste kust aan wal was geweest en op nieuw eenige der overgeblevene Indianen had weggevoerd, werden van tijd tot tijd eenige ruiters afgevaardigd die de ronde langs de kusten deden; deze ruiters ontdekten eene groote kano welke zij vernielden: er waren tien Indianen met dezelve van *Coro* gekomen om de overige hunner landslieden van *Curacao* weg te voeren; twee dezer Indianen werden gevangen genomen en de acht overige die in het land zich verscholen hadden werden niet gevonden; dit voorval verwekte eenige schrik en het wegvoeren van meerdere Indianen nam een einde.

Ten einde te onderzoeken of er op de vaste kust ook toerustingen tegen *Curacao* gemaakt werden, zond men in December 1635 een paar vaartuigen om langs deze kusten te kruissen; deze namen nabij *Aruba* eene bark, waarin negen personen waren, welke verklaarden dat men in Augustus van het vorige jaar, werkelijk te *Caracas* 500 soldaten had bijeen gebragt om dezelve naar *Curacao* over te voeren en dat men tot dat einde zes galleonen verwachtte, doch dat deze gekomen zijnde, het volk tot op 100 man gedeserteerd waren; zij voegden er nog bij: dat men zelfs omtrent twee maanden geleden van voornemens was geweest, deze manschappen op *Bonaire* aan land te zetten om aldaar hun levensonderhoud op te zoeken, dewijl eene groote droogte de kusten der provintie *Venezuela* drie achter een volgende jaren geteisterd had en eene schaarschheid aan levensmiddelen had veroorzaakt, hetwelk echter een buitengewoon verschijnsel was. Indien de Spanjaarden op de kust een genoegzaam getal vaartuigen hadden gehad, dan zou de toestand der Hollanders op *Curacao* gevaarlijk geweest zijn, te meer, wijl vier groote Compagnie schepen een groot getal Spanjaarden op de kust aan wal hadden gezet, welke in *Brazilien* gekapituleerd hadden en die nu weder tot de uitrusting konden gebezigd worden. De Hollanders die nog geen 200 manschappen hadden, waren in eene netelingen toestand, doch gelukkig kwam er hulp uit het Moederland: twee vaartuigen bragten zestig mannen, vele vivres en amunitie aan, hebbende de regering vastelijk besloten om *Curacao* in bezit te houden. Nu zette men met nieuwe krachten het werk voort: er werd een fort aan de haven afgebakend, zijnde een regelmatige vierhoek en hebbende bolwerkspunten 25 roeden van elkander; de soldaten welke er aan werkten werden nu beter betaald en gevoed. Ook werd er op den berg bij het kwartier een nieuwe redoute afgestoken om mindere bezetting noodig te hebben en toen dit fortje op den berg tegen het einde van 1635 volmaakt was, werd het kwartier gesloopt en het overige volk naar het punt der haven gebragt. Men bevlijtigden zich ook om de Indianen tot vrienden te maken: zij ontvingen een rantsoen van brood en vleesch; hierdoor kregen zij meerder vertrouwen in hunne nieuwe meesters, zij hielpen hen in het werk, ook voerden zij het hout dat te *Santa Martha* en elders gekapt lag, naar de haven en de eerste schepen met verfhout, huiden en zout beladen, zeilden van *Curacao* naar het Moederland.

De haven van *Curacao* verstrekte al zeer schielijk tot eene wijkplaats der Hollandsche schepen: reeds in 1635 en 1636, toen eenige oorlogsvaartuigen, welke zich in de nieuwe kolonie van versche leeftogt en water voorzien hadden, eenen kruistogt door de *Mexikaansche* golf en veroveren of vernielden vele Spaansche vaartuigen op de kusten van *Cuba*, *St. Domingo* en *Terra Firma*. Het Nederlandsche gouvernement bemerkte weldra de belangrijkheid dezer bezitting en zond eene genoegzame magt om het eiland tegen allen aanval te verzekeren. Ook hadden de Spanjaarden, die der Hollanderen moed, beleid en trouw niet alleen bij gerucht kenden, weinig lust tot eenen aanval, terwijl hunne soldaten deserteerden, wanneer zij vernamen, dat zij met dat ongemakkelijke Hollandsche zeevolk zoude moeten vechten, als wetende bij ondervinding, welk onthaal zij, van onze Janmaat te wachten hadden. De bevolking in de eerste tijden was zeer gering, want van de 75 Indianen welke op *Curacao* gebleven waren, zijn zoo wij reeds gezien hebben, naderhand nog verscheiden gevlugt of weggevoerd, zoodat er maar ruim zestig overbleven. Het is echter zeer waarschijnelijk dat er naderhand velen dezer Indianen zullen terug gekomen zijn, nadat zij van hunne landgenooten vernomen hadden, de goede behandeling die hun door de Hollanders werd aangedaan en dat zij overtuigd waren dat deze geene menschenvreters waren, zoo als de Spanjaarden hen in het eerst hadden wijs gemaakt. Dat er naderhand velen terug zijn gekomen is nog meer waarschijnlijk, wijl in vroegere tijden hun getal op dat eiland talrijk is geweest. De Indianen hebben zich echter reeds vroeg met de eerste kolonisten vermengd, wijl deze geene Europeesche vrouwen hebbende, Indianinnen tot vrouwen namen; die geene welke zuiver bleven, hebben altijd van de Compagnie rations getrokken, doch eindelijk smolten zij met de overige volksklassen in een. De laatste der onvermengde Indianen, welke ruim veertig jaren geleden overleed, is nog bij eenige der oudste inwoners bekend geweest als een stok oud man, die maandelijks naar de stad reed op zijn ezel om zijn rantsoen in brood en vleesch te halen.

(*) Bovengenoemde heb ik overgenomen uit een handschrift van den Heer P. POEL, hetwelk een extract zijn houde uit de notulen der W. I. Compagnie van dien tijd.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 25sten dezer, het Schip *Agenoria*, Kapt. W. VAN DER KOLFF, van Amsterdam.

Den 27sten, het Schip *de jonge Willem*, Kapt. G. VAN MEERDEVOORT, van Amsterdam, Passagiers: de WelEerw. Heer JOANNES JANSEN, R. C. Priester en de Heer G. P. SCHULTZ.

UITGEZEILD.

Den 27sten, Z. M. Transportschip *DORDRECHT*, Kapt. Luit. F. JONKER, naar *Curacao*.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Amsterdam:

Het gekocht Fregatschip *Harmonie*, Kapt. Dirk Spreeuw. — Adres bij J. F. Faverij. — Sluit 5 April.

Het gekocht Tweedeks Hoekerschip *Wilhelmina*, Kapt. J. N. Kluit. — Adres bij Gebr. Reijns. — Sluit 15 April.

Het gekocht Barkschip *Sophia Cecilia*, Kapt. Bendik Friedrich Ipsen. — Adres bij Gebr. Reijns. Sluit 15 April.

Het gekocht Kofschip *de Vrouw Catharina*, Kapt. F. Lange. — Adres bij Gebr. Reijns. — Sluit 15 April.

Het gekocht Tweedeks Hoekerschip *de Nederlander*, Kapt. Cornelis Hölker. — Adres bij L. D. J. van Bommel.

Het gekocht Kofschip *de Gebroeders*, Kapt. P. C. Zorgdrager. — Adres bij L. D. J. van Bommel.

Het gezinkt Schooner Kofschip *Sara Anna Cornelia*, Kapt. H. K. Dakkuis. — Adres bij Lesener & Schaffer. — Sluit medio April.

Naar Rotterdam:

Het gekocht Bargatijnschip *Guyana*, Kapt. F. Popken. — Biedt deszelfs Bodem aan ter inlading van Koffij en Katoen. — Adres bij van West & de Haas. — Sluit medio Mei.

Naar Gloucester:

De N. A. Brik *Restitution*, Kapt. R. Stanwood. — Adres bij F. A. Keijser.

Naar Boston:

De N. A. Brik *Fox*, Kapt. C. Saunders. — Adres bij J. M. Samson.

ADVERTENTIEN.

Uitgaande Regten.

De *Administrateur van Financien*, brengt ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat de prijzen, waarnaar gedurende het *tweede kwartaal* dezes Jaars, Vijf perCent Uitgaande Regten, *zonder meer*, der dezer Kolonie uit te voeren navolgende Producten, zullen geheven worden, zijn geregeld als volgt:

Van *Suiker* op (6½) *Zes en een halve* Centen per pond.
„ *Heele Koffij* op (30) *Dertig* Centen per pond.
„ *Gebroken Koffij* op (15) *Vijftien* Centen per pond.
„ *Schoone Katoen* op (32) *Twee en dertig* Centen per pond.
„ *Vuile Katoen* op (16) *Zestien* Centen per pond. — en
„ *Kakao* op (10) *Tien Centen* per pond (oud *Amsterdamsch gewigt.*)

Paramaribo, den 25 Maart 1834.

De Administrateur voornoemd,
CH. LEERS.

(15226) Ingevolge het 18de artikel der Instructie en Ordonnantie voor de *Nieuwe Wees*, *Karateele en Onbeheerde Boedels Kamer dezer Kolonie* geëmaneerd, worden door mij *Tweede Kommies*, provisioneel belast met de werkzaamheden van *Eersten Kommies*, op autorisatie van de Commissie tot de Zaken van opgemelde Kamer, gedagvaard de Crediteuren van de *solvente* Boedels: KEA van TINGIE van VAN SON; MARIANNE van HUIJSMAN; ELISABETH van VAN GELDEREN; G. G. PFANNENSTILL; CHARLOTTE van CASPER WOLFF WERNER; FRANCINA van JAN SEIJST en P. J. CURIEL. En van de *insolvente* Boedels: JOHANNES COENRAAD MULLER; FRANCINA van FEHRING; L. DE MEY CRISSON; JOSIAS PARDO en H. J. HIMMEN; om binnen *drie* weken na de *derde* en *laatste* advertentie, te compareren ter voormelde Kamer, ten einde aldaar te examineren de staat en beschrijving van voormelde *solvente* Boedels en van de voorschrevene *insolvente* Boedels de staat en beschrijving, mitsgaders rekening en verantwoording van dien, met de Boeken, Charters en Papieren tot dezelve specterende, alsmede de opgegevene pretentien der Crediteuren met derzelver Verificatoiren: en voorts binnen den tijd van *zes* weken, na de *laatste* advertentie, op het een en ander hunne schriftelijke debatten of oppositien, met bijvoeging van nadere stukken, is het nood, onder ampliatie-inventaris, te komen fourneren, op poene van daarvan versteken te zijn.

Paramaribo, 28 *Maart* 1834.

C. A. FISCO.

EERSTE ADVERTENTIE.

(15237) De AMOTENAREN, provisioneel belast met het Departement der *Nieuwe Wees-*, *Karateele en Onbeheerde Boedels Kamer dezer Kolonie*, zullen op Vrijdag den 4den April e. k., des namiddags ten *vier* uren, door den Vendumeester J. E. LYONS, ter voorschreve Kamer, publiek doen verkoopen:

Meubelaire Goederen; Mans en Vrouwen Kleederen, enz., enz., aankomende den boedels van JOHAN BERNARD WURMB; EVERHARDUS ADRIANUS VAN BERGEN; HENDRIK BERCKX; JUDITH PHILIP JACOBS, wed. ALEXANDER MOZES ELIAZER en JOHANNA CATHARINA BOHM.

Alsmede de Negerin ADRIANA, met haar Kinderen BEBÉ en WILLEM.

Den Neger PRIMO, bijgenaamd REVOU.

Den Neger JEAN, bijgenaamd JEAN PIERRE.

Aankomende den Boedel J. B. WURMB.

Den Neger CUPIDO, aankomende den Boedel E. A. VAN BERGEN.

Den Slaaf CHARLES, aankomende den Boedel J. P. JACOBS, weduwe A. M. ELIAZER.

De Negerin MIETJE, aankomende den Boedel J. C. BOHM.

Voorts de Negerin ATIBA, aankomende de gezamenlijke Erfgenamen van den Boedel SUSANNA JOHANNA van PFANNENSTILL.

De Negerin ADJUBA, met haar Kind ANTONIE; — en

Den Neger KAREL, aankomende den Boedel FRANCINA van FEHRING.

Paramaribo, 28 *Maart* 1834.

C. A. FISCO,
2de Commies.

(14765) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op HEDEN den 28sten Maart 1834, des morgens *negen* uren, ter Kasteleinije van gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

Twee derde gedeelte in het *HUIS* en *ERF*, aan de *Keizerstraat*, Lª. D. Nº. 152.

Het *ERF* en daaropstaande *GEBOUWEN*, aan de *Graven-* of *Soldatenstraat*, Lª. D. Nº. 67, aankomende CORNELIA SCHEPER en CONSTANTIA VERSCHUUR, de laatste voor zooveel des noods geadsisteerd met haren Echtgenoot J. SCHEEN, in kwaliteit als Erfgenamen in den Boedel wijlen MACHIEL ANTON WOLFF.

Het *HUIS* en *ERF*, op den hoek van de *Wageweg-* en *Rust en Vredestraten*, Lª. D. Nº. 95, aankomende JOHANNA PHILIPPINA SANDERS, geb. TOURO.

De Slaven met namen: KOKETTE, zijnde *suspect*, met hare Dochter KAATJE: aankomende MOSES HARTOG DE VRIES.

Paramaribo, *den* 28 *Maart* 1834.

Op aanstaande Zaturdag, den 29sten dezer, des morgens ten *half zes* uren, zal de gewone Exercitie plaats vinden met alle *vier* de Brandspuiten.

De Opperbrandmeester,
H. G. ROUX.

(15213) Wordt uit de hand te *koop* aangeboden: een zoo goed als nieuw *KATOEN-LOOTS* om te sloopen, van bolletriehout, met kopre planken omslagen, lang 57 en breed 23 voeten, te bezigtigen op de Plantaadje *Hotwijk*. Verder een nieuw *KAM* en *BONKELRAD*, met spil en verder toebehooren, geschikt voor een Koffij Breekmolen; — adres ten Kantore van den ondergeteekenden.

Paramaribo, 27 *Maart* 1834.

JAN DE JAGER Ez. qq.

Gebroeders VAN GELDER

hebben ontvangen met de laatst gearriveerde Schepen, en bieden te Koop aan

Witte en zwarte Engelsche Hoeden met smalle en breede randen in onderscheidene soorten, naar de laatste smaak; Engelsche en Hollandsche Mans-, Jongens-, Kinderen Dames Schoenen; Negerhoeden; Duffels; Osnabrugsch Linnen; Bont; Salempoeris; Calicots, en alles wat verder tot het doen eener uitdeeling behoord: — Suikerlepels; Schuimers; Zeeften; Schoppen; Houweelen; geelbechte en dul Houwers; kraan en kras Zagen; Axen, primo kwaliteit; Bristol Suikerkalk, en verdere Plantaadje benoodigdheden; — een assortiment taaije-, brosse-, duiker, vertinde-, onvertinde- en koperen Spijkers; blikke trommels in nesten; Tuingieters; patent en ordinaire Lantaarns en andere Blikwaren; bronze en pleeten Kandelaars met Stolpen; Schoteldekkers; zilveren Broodmandjes-bladen en Banketrommeltjes.

Een compleet assortiment Engelsche Gereedschappen voor Timmerlieden; Metselaars en Schrijnwerkers.

Chacots; Foedraal dito; Granaten; Sjerpen; Dragon; Tredels; zilveren en gouden Gallon; bal- en model Degens.

Gewascht en graauw Leder; Vlooiboeken; Engelsche en Hollandsche Visschersgaren; Vloer Carpetten; geschilderd Zeildoek; enkelde en dubbelde loops Jagtgeweeren; Pistolen; Verrekijkers; kopere bollen en Bedschroeven en andere soorten van Koperwaren; porcelaine Bouillon en Pronk Koppen; Thee Serviezen; Ombredoozen, en meer andere Goederen. (15233)

(15230) J. P. L. WEIMANN, is voornemens den 15den April de Kolonie te verlaten, en verzoekt zijne respective Debiteuren, ter vermijding van onkosten, betaling te presteren.

Wijders zal den Vendumeester M. A. KEIJSER, ten zijnen huize, aan de *Waterkant* bij de *Vischmarkt*, op aanstaande Woensdag den 2den April, des morgens ten 9 uren, aan de meestbiedenden verkoopen, om verkoop-rekening te sluiten:

Groene en zwarte Thee; extra Roode-, Rhijnsche- en Madera Wijn in oxhoofden en kisten; Conjac Brandewijn; Witlood; Spijkers; IJzerwaren; Linnens; zwarte en bronze Lakensche Rokken, enz., enz.

De Goederen zijn daags vóór en op den Verkoopdag te zien.

(14993) M. A. KEIJSER, zal HEDEN MORGEN op Vendu verkoopen: Provisien, Stukgoederen, 20 oxhoofden Bier, voor rekening dien het mogten aangaan. Alsmede een Man Neger genaamd KWAKOE, zijnde een bekwame *Metselaar* en *Delver*, aankomende D. P. BECKER.

Voorts een *zes* riems TENTBOOT.

Ter Drukkerij van FUCHS & Cº.